

Vergaderjaar 2016–2017

34 247

Voorstel van wet van het lid Klein tot wijziging van de Kieswet en de Wet raadgevend referendum houdende afschaffing van de kieskringen

Nr. 12

AMENDEMENT VAN HET LID MARTIN BOSMA

Ontvangen 28 september 2016

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

In het opschrift wordt na «kieskringen» toegevoegd: en in verband met het wijzigen van de regels over het aantal op een lijst te plaatsen kandidaten voor de verkiezing van de Tweede Kamer.

II

In de bewegeleden wordt na «eenvoudiger zijn» toegevoegd: , alsmede dat het wenselijk is de regels over het aantal op een lijst te plaatsen kandidaten voor de verkiezing van de Tweede Kamer aan te passen.

III

In artikel I, onderdeel H, wordt het tweede onderdeel als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt «wordt een lid» vervangen door: worden twee leden.

2. Na het voorgestelde derde lid wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. In afwijking van het tweede lid mogen op een lijst voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer de namen van ten hoogste tachtig kandidaten worden geplaatst.

IV

In artikel I, onderdeel BMa, wordt in artikel Y 12 na «derde lid, blijft» vervangen door: derde en vierde lid, blijven.

Toelichting

Artikel H 6, tweede lid, van de Kieswet stelt dat partijen die bij de laatstgehouden Tweede Kamer-, provinciale staten-, gemeenteraads- en algemene besturenverkiezingen minder dan zestien zetels behaalden, maximaal 50 kandidaten op de lijst mogen plaatsen. De reden dat de wetgever de lengte van de lijsten beperkt, lijkt uit de handelingen en wetgeschiedenis puur om praktische redenen te zijn ontstaan. Het in 2009 met algemene stemmen aangenomen amendement Brinkman-Wilders zorgde voor een verruiming tot 50 kandidaten, waar de limiet eerder 30 kandidaten bedroeg, voor partijen die bij de laatstgehouden verkiezingen minder dan zestien zetels behaalden. Voor partijen die bij de verkiezingen meer dan vijftien zetels behaalden gold, en geldt nog steeds, een limiet van 80 kandidaten.

De grens van 80 kandidaten is in verband met een maximale capaciteit voor kolommen op de kieslijst tot stand gekomen.

Bij de introductie van de wet was het politieke landschap anders dan het nu is: drie of vier grote fracties plus een aantal kleinere. Sindsdien is de volatiliteit binnen het electoraat fors toegenomen. In 1989 heeft de wetgever geen rekening gehouden met kleine partijen die uitgroeien tot een partij met mogelijk meer dan 30 zetels. Ook lijkt het scenario van een teruggang bij verkiezingen waarbij een grotere partij onder de zestien zetels zakt, gevolgd door een overwinning tijdens de daaropvolgende verkiezingen resulterend in meer dan 50 zetels, niet meegenomen te zijn. Een belangrijke maatstaf voor de nieuwe Kieswet is steeds het waarborgen van de uitoefening van het actief en het passief kiesrecht in de volle zin van de mogelijkheden geweest. Beperkingen dienen daarbij zo veel mogelijk achterwege te worden gelaten.

De verruiming van 30 naar 50 kandidaten in 2009 was een stap in de goede richting, maar daarmee is het bovenstaand scenario niet meegenomen. Om invulling te geven aan de uitoefening van het actief en passief kiesrecht in de breedste zin van het woord wensen de indieners de huidige wet dusdanig aan te passen zodat deze past bij het huidige politieke landschap. Indiener ziet in dit opzicht thans geen reden om partijen op basis van behaalde resultaten bij de laatstgehouden verkiezing – of de omvang van de fractie – anders te behandelen. De indiener vindt het daarom noodzakelijk om voor alle partijen die meedoen aan de verkiezingen de limiet van 80 personen in te voeren, hetgeen ook een vereenvoudiging van de Kieswet inhoudt.

De verkiezingen sinds 2012 hebben laten zien dat de verruiming, die in 2009 mogelijk werd gemaakt, niet heeft geleid tot een situatie waarbij alle partijen lijsten indienden met de maximaal toegestane aantallen. Hierbij past de opmerking dat zelfs als dat wél het geval was geweest, dit alsnog niet tot een onwerkbaar situatie had geleid omdat maximaal 80 kandidaten per lijst nog steeds niet onoverzichtelijk is, zeker nu de kandidaatsstelling in grote mate geautomatiseerd/digitaal verloopt. Dit amendement regelt dat – indien het betreft de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer – alle politieke partijen, ongeacht omvang of behaalde verkiezingsresultaten, een lijst mogen indienen met maximaal 80 personen. Overigens zal de mogelijkheid om meer kandidaten op de lijst te plaatsen er niet automatisch toe leiden dat iedere partij ook meer kandidaten op de lijst zal zetten.

Martin Bosma